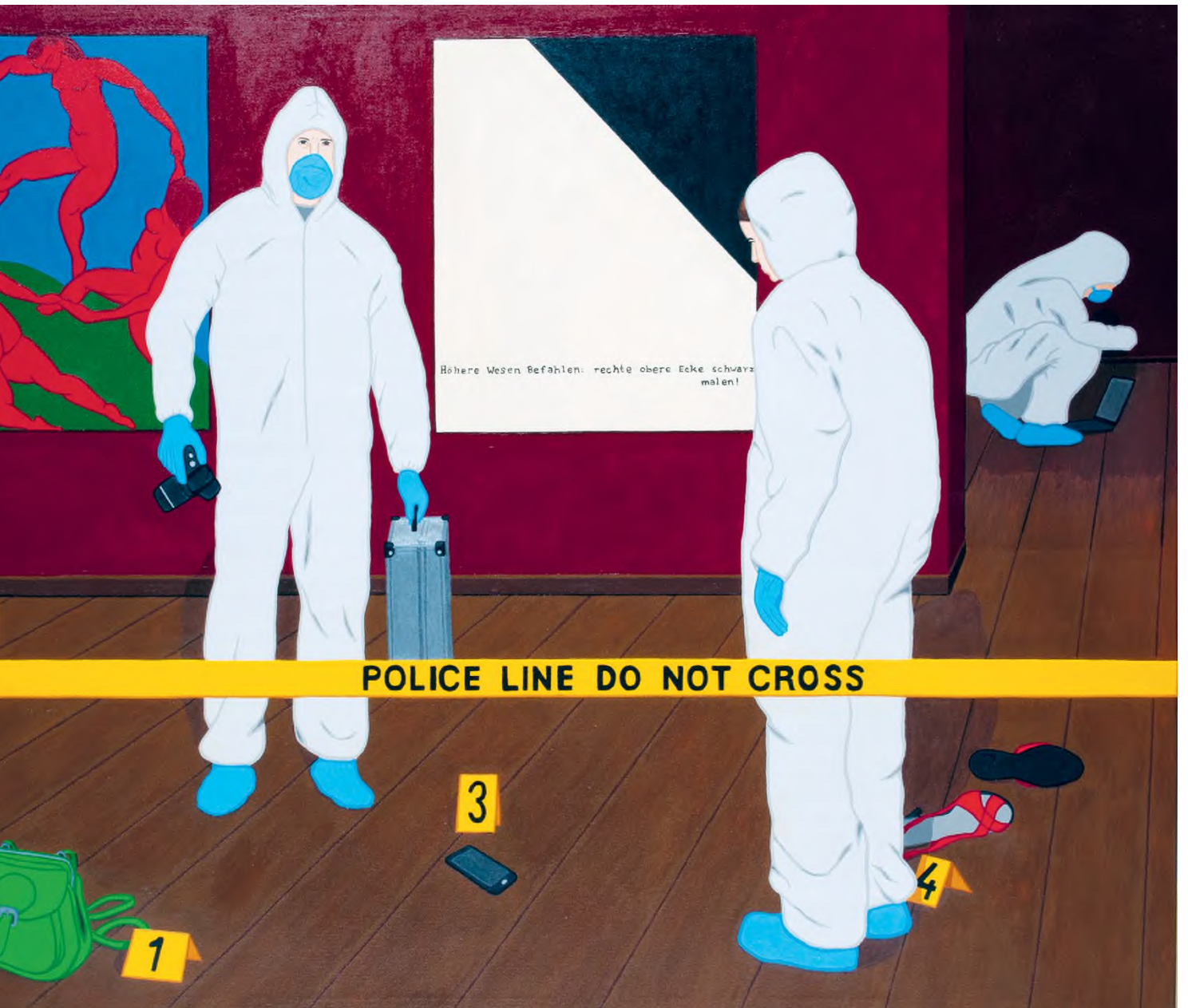

A festészet múltja és jövője, az oktatás jelene. Hecker Péter „önreflektív” sorozatai

Bordács Andrea

*Hecker Péter: A festészet jövője,
Zéró Galéria, ELTE SEK
Vizuális Művészeti Tanszék,
Szombathely, 2021. október 7–29.*

Hecker Péter: *Terápia I.*, akril, vászon,
100 × 75 cm, fotó: © Garas Kálmán /
HUNGART © 2021

Hecker Péter: *Festősírok, Rippl-Rónai*, akril,
vászon, 120 × 105 cm, fotó: © Garas Kálmán /
HUNGART © 2021

A Busó bevásárlószatyorról csónakázik, Apu kézen áll, A jószívű rendőr kölcsönadja a pisztolyát a síró kisfiúnak és az ezekhez hasonlóan meghökkentő és viccesen abszurd címek Hecker Péter védjegyévé váltak az idők során.

Abszurditás, humor, váratlan helyzetek, szövegek.

Heckerre jellemző a humoros, ironikus hangvétel, stílusára az erős színek, popos formák, a síkszerű, gyakran kontúros alakok. A stilizálás. A Deák Erika Galéria művésze 2019 ősze óta az ELTE szombathelyi kampuszán a Vizuális Művészeti Tanszék oktatója; a közönség az egyetem Zéró Galériájában 2021 őszén tizenhárom olyan

munkáját láthatta, amelyek a művészetre, pontosabban a festészetre reflektálnak – de az oktatási helyzetre is. Tapasztalatom szerint a laikus nézők jobban kedvelik a régebbi korok művészeit, és az elődök a kortárs művészetet sem hagyják hidegen. Hecker *Festősírok* című sorozata is velük foglalkozik: ebben a számára fontos festők sírjainak stilizált megjelenítését láthatjuk, azokét, akik referenciát jelentenek számára. A névsor: Paul Gauguin, Rippl-Rónai József, Mednyánszky László, George Grosz, Denis Hopper. A sorozat darabjain az elődök stílusa is megidéződik, például Gauguin formailága vagy Rippl-Rónai esetében

a pöttyözések, melyek úgynevezett kukoricás képeit jellemzik.

A művek másik nagy csoportja a *Terápia* sorozat: ennek darabjai kifejezetten a kortárs művészetről tesznek állításokat. Esetükben fontos a kép és szöveg együttes megjelenése és egymáshoz való viszonya. Ez a jelenség ugyan a művészettörténet korábbi időszakában is gyakran előfordult, mégis inkább a kortárs művészet szignifikáns jellemzője. A látszólag egyszerű, sőt tautologikusnak tűnő állítások mögött számos művészettörténeti reflexió sejlik fel. René Magritte pipát ábrázoló és a „Ceci n'est pas une pipe” (Ez nem pipa) feliratot viselő, *A képek árulása*

Hecker Péter: *Terápia V.*, akril, vászon, 80 × 92 cm,
fotó: © Garas Kálmán / HUNGART © 2021

Hecker Péter: *Terápia II.*, akril, vászon, 80 × 110 cm,
fotó: © Garas Kálmán / HUNGART © 2021

című festménye már a kép önálló autoritását tudatosítja, azaz a kép nem egyenlő azzal, amit ábrázol. A szavak és képek vagy épp a szavak és dolgok – ahogy Foucault Magritte képét elemző könyvének címe is mondja – eléggé változatos viszonyban állnak egymással. Akár értelmezhetik is egymást, de lehetnek a különféle médiumok tudatosításának is az eszközei – mint például Magritte esetében. Egyáltalán, mennyire alkalmasak, sőt alkalmasak-e a szavak arra, hogy a látványról beszéljenek? De nemcsak a szavak és a képek viszonya ilyen bizonytalan vagy ambivalens, hanem mindkettőnek a valósághoz való viszonya is. Ahogy például Joseph Kosuth híres *Egy és három szék* című munkájában is szemlélteti: egy valódi szék lényegét se annak definíciója, se fotografikus képe nem tudja visszaadni, mind a három egészen más marad.

Visszatérve Hecker Péter *Terápia* című sorozatához: ennek darabjain művészetre vonatkozó, tautologikusnak tűnő állításokkal találkozhatunk. A tautológia olyan állítás, amely a saját értelménél fogva igaz: igazságtartalma közvetlenül következik a benne

szereplő fogalmak definíciójából. Gondolhatnánk ezeket ilyen állításoknak, de ott van előttük az „I love” (szó helyett szívrajzzal, ahogy a reklámokból jól ismerjük) kezdet, így személyessé válik a kijelentés, amivel senki nem tud, de nem is akar vitatkozni. Valójában az is kérdés, hogy a kijelentések menyiben kötődnek magához a képhez. Jelen esetben például egy ruhacsipeszen olvasható az „I ♥ contemporary art” (Szeretem a kortárs művészetet) felirat, a festmény valóban egy kortárs mű, ráadásul a tájékozottabbaknak beugorhat Oldenburg hatalmas, pop-artos, málló acél ruhacsipesz szobra Philadelphiában 1976-ból.

A sorozat *I ♥ abstract painting* (*Szeretem az absztrakt festészetet*) című képén van egy kis ellentmondás, mert a kép nem absztrakt – egy hatalmas tiplit ábrázol. Egy szóval sem állítja tehát, hogy a tiplit ábrázoló kép volna absztrakt, pusztán egy kijelentést látunk, amelynek láthatóan nincs köze az ábrázolt jelenethez. A Zéró Galériában a sorozat utolsó darabja, ami a kiállítás zárta – a meghívón és a plakáton is ez szerepelt – az *I ♥ this painting* (*Szeretem ezt a festményt*). Ez is teljesen

szubjektív állítás, és nyilvánvaló kapcsolatban áll a festménnyel, amelyen olvasható, bár kérdés, hogy ki a „beszélő”. A kortárs művészetre vonatkozó kijelentéseken túl a kortárs művészetet, pontosabban annak szereplőit és intézményeit érintik a *Helyszínelés a múzeumban* és *A festészet jövője* című képek. A múzeum általában nem az a hely, ahol komoly bűncselekmények történnek, legfeljebb a műtárgyablások lehetnek ilyenek. A mű annak a nem nevesített sorozatnak a része, melynek a *Művészettől zaklatott látogatók verekednek a múzeumban*, a *Halló!... Nem zavarsz. Picasso-kiállításon vagyok* vagy a *Focisták a múzeumban* is a darabjai. Tehát mindegyik esetben valami felettből oda nem illő, azon a helyen szokatlan esemény történik. A *Helyszínelés a múzeumban* is részben a helyzet abszurditása, részben a sikeres kompozíció miatt emblematikus kép. Matisse és Sigmar Polke festménye előtt történt valamiféle büntény, de a „művek a múben” sértetlenek maradtak, noha a szerteszét szóródott tárgyakból, illetve abból, hogy a képen egyébként nem szereplő áldozat kesztyűi, cipői, táskája, telefonja egymástól messze

Hecker Péter: *A festészet jövője*, akril, vászon, 130 × 100 cm,
fotó: © Garas Kálmán / HUNGART © 2021

Hecker Péter: *Síró közalkalmazottak – Tanárok*, akril, vászon, 145 × 118 cm,
fotó: © Garas Kálmán / HUNGART © 2021

repültek, arra következtethetünk, hogy a behatás nagy erejű volt. De a kérdés, vajon milyen (fiktív) bűncselekmény történhetett, nyitva marad, a néző csak találgathat. (A kép a képben motívum egyébként a sorozat külön érdekessége, számos művészettörténeti előzménnyel.)

Hecker Péter nagyon is karakteres stílusa ebben a sorozatában is kereszteződik a megidézett alkotókéval: hol egy Matisse-t, hol egy Polkét, hol néhány Picassót dob fel a vászonra.

A festészet jövője című képen *A festészet jövője* című konferencia egyik mellékes történetét látjuk, egy backstage sztorit: művészettörténeteseket, de nem előadásuk közben, ahogy várnánk, hanem amint épp futurisztikusan tálalt

ebédjüket fogyasztják. Öltözetük végtelenül konvencionális, már-már egyenruhaszerű. Bár művészettel foglalkoznak, még sincs személyiségük, csak a kitűzőjük alapján azonosíthatók. Minthogy az alkotó egy tanárokat is képző egyetem oktatója, különösen aktuális az oktatás jelenét érintő kritikája *A síró közalkalmazott* című képen. Ez is vicces, mint minden Hecker-kép, bár valójában semmi vicces sincs benne. Legfeljebb ilyen direkten szembesülve a helyzettel, kínunkban nevetünk. Az abszurd helyzetek feloldása talán egy még abszurdabb lehet: mondjuk, a levitálás? Ahogy ez a *Levitáló ló* című képen történik is; a mű egészen magasra került a falon, minthogy a levitáció olyan folyamat, melynek során

egy személy vagy tárgy a gravitációt legyőzve lebeg a levegőben, semmilyen más testtel vagy tárggyal nem kerülve kapcsolatba. A szó gyökere könnyedséget jelent. Levitációt többféle módon létre lehet hozni: főleg mágneses, akusztikus, elektrosztatikus, aerodinamikus levitáció ismert, illetve most már festészeti is.

Hecker Péter a művészet és a világ dolgait nem rózsaszín szemüvegen át nézi: inkább az abszurd helyzeteket, az anomáliákat veszi észre. Ugyanakkor nem harcos aktivista módon ad ennek hangot, hanem valamiféle svejki attitűddel, ironikusan, humorral. Levitálva.

Hecker Péter:
Levitáló ló,
akril, vászon,
150 × 100 cm,
fotó: © Garas
Kálmán /
HUNGART
© 2021

